

El paisatge és el problema

Ciutat, territori, paisatge és el nom d'un projecte educatiu que vol introduir els joves estudiants en els problemes del paisatge a partir de la selecció de dotze àmbits característics.

El projecte *Ciutat, territori, paisatge* busca, per una banda, posar a disposició dels ensenyants recursos innovadors per tal d'assolir els objectius curriculars de l'etapa d'ESO i, per l'altra, educar i sensibilitzar els estudiants sobre els valors del paisatge. *Ciutat, territori, paisatge* és fruit de la col·laboració del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, del Departament d'Educació i de l'Observatori del Paisatge, que dirigeix el catedràtic de la Universitat de Girona Joan Nogué. Al panell d'experts que hi ha col·laborat també cal afegir Roser Batllori, del Departament de Didàctiques Específiques de la UdG. Els impulsors d'aquesta iniciativa docent aspiren a convertir els estudiants en agents actius que, quan mirin la realitat, ho facin amb l'ambició d'entendre-la.

Metodologia adaptada a la LOE

Els dotze àmbits que s'han triat presenten, en conjunt, un seguit de problemes que són comuns a tot el territori. Analitzats un per un són particulars, però quan se sumen no es pot deixar de pen-

sar que un detall d'aquí i un altre d'allà sempre és present en qualsevol punt del país; comuns, doncs, als escenaris en què es mouen els joves estudiants, que no podran evitar identificar-los clarament amb l'entorn immediat que els envolta. Les dotze fitxes locals són, per tant, l'acotació necessària per a la comprensió pràctica del problema global. Els continguts i la metodologia de treball s'han adaptat a les necessitats dels nous currículums de la LOE, que fa de la resolució dels problemes una competència bàsica. A l'aula, l'aproximació als paisatges es fa en sis etapes i ocupa nou hores lectives. Els autors expliquen que, a partir de l'experiència de les proves pilot, els estudiants responen amb entusiasme a una manera d'estudiar el paisatge que els proposa casos que han de mirar de resoldre. Àngels Luna, de l'IES Escola Municipal del Treball de Granollers, ha estat de les primeres a utilitzar el recurs a la seva aula. Ha estat una de les experimentadores. Luna destaca l'originalitat del format de les làmines i la qualitat de la informació que transmeten. Els estudiants «van quedar captivats per les fotografies panoràmiques».

Els autors expliquen que, a partir de l'experiència de les proves pilot, els estudiants responen amb entusiasme a una manera d'estudiar el paisatge que els proposa casos que han de mirar de resoldre.

A través de les successives etapes de treball, els estudiants s'immergiran en un joc de rol en què uns faran d'ecologistes, altres de promotors immobiliaris, de pagesos o de polítics.

La varietat els va permetre tractar diversos temes i fer-ho des de la perspectiva de diferents grups de treball, «una dinàmica que no és l'habitual». Després de l'experiència, tant als estudiants com a la professora, la prova pilot del projecte els fa venir molt bons records.

Una mirada crítica vers el paisatge

Roser Batllori assegura que, en general, quan es pregunta pel paisatge, els estudiants tendeixen a idealitzar-lo en les respostes, que presenten característiques idíl·liques del tipus «platja tropical» i «muntanyes cobertes de neu». El solar abandonat que tenen al costat de casa, semblant a un abocador, no els sembla que formi part de cap paisatge. No és fins que no se'ls presenta el conflicte que no comencen a identificar-lo. És aleshores que s'adonen que el tenen a tocar de casa seva, en el solar abandonat, en el bosquet que ha quedat com una caricatura del que havia estat o en les places i carrers de la seva ciutat. La descoberta els proporciona la possibilitat de fer seus els problemes del paisatge i, com a conseqüència, comencen a entendre les claus que mostren els materials de treball, uns materials que es presenten en format paper, però que també estan disponibles al web per quan la digitalització de les aules sigui una realitat. A través de les successives etapes de treball, els estudiants s'immergiran en un joc de rol en què uns faran d'ecologistes, altres de promotors immobiliaris, de pagesos o de polítics. Amb els resultats de les experiències podran imaginar com voldrien que fos el futur dels paisatges que han estudiat i, sobretot, miraran de respondre la pregunta del milió: és possible ocupar el territori sense malmetre el paisatge?

Els dotze àmbits d'estudi

1. Barcelona, 22@

La renovació del paisatge urbà

2. El Pla de Bages

La proximitat de la metròpoli

3. El Baix Llobregat

L'horta en zona urbana

4. La Costa Brava

El paisatge com a recurs turístic

5. La Garrotxa

Una ciutat dins un parc natural

6. El Priorat

La renovació d'un antic paisatge agrari

7. El Tarragonès

Un paisatge industrial

8. El Vallès

Ciutat compacta, ciutat difusa

9. La Ribera d'Ebre

El paisatge fluvial i la producció d'energia

10. El Segrià

Paisatge de regadiu en planes de secà

11. La Cerdanya

El paisatge de la frontera

12. La Vall d'Aran

El paisatge com a escenari turístic

Al web:

<http://catpaisatge.net/educacio/>